

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

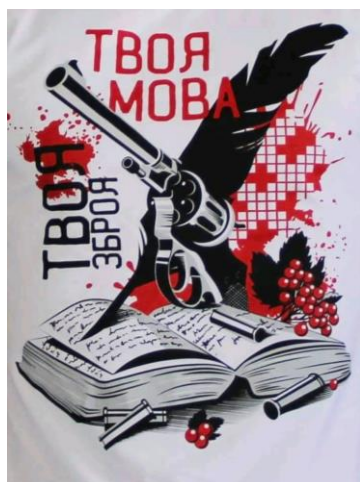

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

20 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

Львів 2026

«Мова — кордон національної безпеки»: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 20 лютого 2026 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2026. 458 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Дмитро БОНДАР, доктор юридичних наук, доцент;
Василь ПОПОВИЧ, доктор технічних наук, професор;
Ярослав ІЛЬЧИШИН, кандидат педагогічних наук;
Ігор КОВАЛЬ, доктор педагогічних наук;
Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філологічних наук;
Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук;
Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент;
Христина ВЕРБИЦЬКА, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент;
Мар'яна ГДАКОВИЧ, кандидат філологічних наук, доцент;
Марія ІВАНЧЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент;
Тетяна КОНІВІЦЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент;
Марина КУЛЬЧИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент;
Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук;
Ольга ШЕЛЮХ, кандидат філологічних наук, доцент.

Технічне оформлення: *Тетяна КОНІВІЦЬКА*

Збірник укладено за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова — кордон національної безпеки» 20 лютого 2026 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- Секція 1. Мова і національна психологія.
- Секція 2. Мова як інструмент гібридної війни.
- Секція 3. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії. Українська мова у світі. Мова у системі сучасної науки.
- Секція 4. Актуальні проблеми викладання української мови у вищій школі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

Академія: наукові записки. 2024. № (13). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15286432>.

4. Hurskaya, V. (2022). Virtual Environments as a Means of Enhancing the Efficiency of English Language Teaching for Learners. *Академічні візії*, (13). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1507>

5. Roger M. Schwarz *The Skilled Facilitator: A Comprehensive Resource for Consultants, Facilitators, Coaches, and Trainers*. 3rd Edition. San Francisco. CA. US. Publisher: Jossey-Bass, 2016. 408 p.

6. Warschauer, M., & Meskill, C. (2000). Technology and second language teaching. *The Cambridge guide to teaching English to speakers of other languages*. pp. 150–157.

7. Zhang, Y., & Dong, C. (2024). Exploring the Digital Transformation of Generative AI-Assisted Foreign Language Education: A Socio-Technical Systems Perspective. *Systems*, 12(11), 462. <https://doi.org/10.3390/systems12110462>

УДК 378.147:159.9:81'23

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ
МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ**

Світлана ВДОВИЧ,

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

Одним із ключових у професійній підготовці майбутнього психолога в закладі вищої освіти є розвиток його професійного мовлення як головного інструмента професійної діяльності, зокрема таких її складових: психодіагностичної, консультативної, психокорекційної та просвітницької. Окрім здобутих під час навчання знань про основні психологічні поняття, особливості психіки та поведінки людини, психологічні явища і механізми, майбутній психолог повинен навчитися правильно комунікувати з клієнтами, а саме: емпатійно й етично взаємодіяти, давати підтримку, переконувати та скеровувати.

Слід відзначити інтегративний характер процесу розвитку професійного мовлення майбутніх психологів у ЗВО. Йдеться про формування таких компетентностей: мовної, комунікативної, соціолінгвістичної та прагматичної.

Мовна компетентність передбачає досконале оволодіння українською й іноземними мовами, що дозволить правильно формулювати думки, ефективно доносити інформацію до клієнта, грамотно вести ділову документацію, постійно розвиватися і вдосконалюватися, використовуючи світовий досвід практичної психології. Майбутній психолог має добре знати мовні норми (орфоепічні, лексичні, граматичні, стилістичні, пунктуаційні), легко оперувати психологічною термінологією, дотримуючись принципів точності, стилістичної доцільності й етичності, культури усного та писемного мовлення, вміти рефлексувати, аналізувати власні висловлювання, усвідомлювати їхній вплив на клієнта.

Комунікативна компетентність полягає у сформованості навичок активного слухання, емпатії, надання зворотного зв'язку, постановки відкритих запитань, вміння підтримувати спілкування, управляти власним голосом та інтонацією, що забезпечить можливість швидко налагоджувати контакти, створювати довірливу атмосферу, легко і невимушено взаємодіяти з клієнтами і колегами, переконувати та спонукати їх до дії, знижувати психологічну напругу чи стрес, сприяти саморозкриттю клієнта тощо.

Соціолінгвістична компетентність полягає у здатності враховувати різні контексти спілкування, наприклад соціальний, культурний, віковий чи гендерний. Це передбачає формування навичок адаптації мовлення до рівня освіти та віку клієнта, врахування його культурних особливостей та цінностей, уникнення провокативних і травмуючих висловлювань. Особливо актуальним формування соціолінгвістичної компетентності є в умовах суспільних криз, зокрема воєнного стану, вимушеної міграції, які нині переживають українці.

Прагматична компетентність полягає в умінні використовувати мовлення відповідно до мети і ситуації спілкування та забезпечує майбутнім психологам здатність вибудовувати стратегію взаємодії з клієнтами, надавати їм пояснення, підтримку, інтерпретації, розуміння прихованих змістів і підтекстів, керувати ходом бесіди, дотримуватися професійної етики у спілкуванні.

Особливістю професійного мовлення психолога є його терапевтичний потенціал, адже від спілкування з ним клієнт очікує підтримки та розуміння, довіри та психологічної безпеки. Професійне мовлення психолога також є засобом рефлексії та психокорекції. Ще однією його особливістю є етичність, яка полягає в конфіденційності, толерантності та гуманності. Професійне мовлення психолога також має бути адаптивним, що передбачає необхідність врахування вікових та соціокультурних особливостей клієнта, а також його психоемоційного стану.

Формування професійного мовлення майбутнього психолога відбувається у процесі вивчення психологічної термінології, засвоєння технік активного слухання, надання зворотного зв'язку, постановки запитань, оволодіння стратегіями спілкування в кризових і конфліктних ситуаціях. Ефективними для його розвитку є тренінгові заняття (наприклад, тренінг комунікативності, соціально-психологічний тренінг, мотиваційний тренінг, тренінг гендерної рівності, тренінг особистісного зростання та ін.), використання в навчальному процесі рольових і ділових ігор, аналізу реальних кейсів, а також супервізії та різноманітні рефлексивні практики.

В сучасних умовах постійних суспільних викликів (карантин, воєнний стан та пов'язані з ними дистанційні формати освіти і спілкування) актуалізується формування в майбутніх психологів навичок онлайн-комунікації. Нині дистанційні психологічні консультації, на жаль, стають нормою, тому майбутній психолог має бути готовим працювати як очно, так і на відстані, дбаючи передусім про власну безпеку і безпеку клієнта, використовуючи весь арсенал цифрових інструментів і засобів, добираючи ефективні методи роботи відповідно до формату спілкування.

Таким чином, розвиток професійного мовлення майбутніх психологів є системним, багатовимірним процесом, що поєднує мовну підготовку, психологічну компетентність та етичну культуру. Ефективність професійної діяльності психолога безпосередньо залежить від рівня сформованості його мовленнєвої майстерності.

Ярослав ЯДЛОСЬ, Ганна ДЕКУСАР

GLOBALIZATION AND NEW OPPORTUNITIES FOR THE UKRAINIAN LANGUAGE.....311

Оксана ПИЛИПЕЦЬ, Тетяна БОТВИН

ВАЖЛИВІСТЬ АДАПТАЦІЇ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У СФЕРІ МІГРАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В МІЖНАРОДНОМУ ДИСКУРСІ.....314

СЕКЦІЯ 4

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Наталія БЕНЬКОВСЬКА

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....319

Тетяна БУЖИКОВА

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЦИФРОВІЗАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ КУРСАНТІВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ.....322

Світлана ВДОВИЧ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ.....325

Інна ВОЛЯНЮК, Ірина ПОЛЯК

ЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТОСТІ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ ВЧИТЕЛЯ.....328

Яна ГЛАДИР

WYKORZYSTANIE PLATFORM EDUKACYJNYCH PODCZAS ZDALNEGO NAUCZANIA JEZYKA POLSKIEGO W PAŃSTWOWEJ UCZELNI WYŻSZEJ „PRYAZOWSKI PAŃSTWOWY UNIWERSYTET TECHNICZNY”.....332

Інна ДАВИДЧЕНКО

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ335